

Wonen, Wijken en Integratie
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

> Retouradres 295 www.vrom.nl

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie
Beleidsontwikkeling
2500 GX Den Haag
295
www.vrom.nl

Kenmerk
DGW DI&I 2009066864

Datum 2 februari 2010
Betreft Aanbiedingsbrief antwoorden Kamervragen 2009Z24084

Geachte Voorzitter,

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatsecretaris van Verkeer en Waterstaat, de antwoorden aan op de door het Kamerleden Wilders, Bosma en Fritsma (PVV) ingezonden schriftelijke vragen over het bericht dat de Haagse Hogeschool dit jaar geen kerstboom in de school plaatst en het bericht dat de Gemeentelijk Vervoerbedrijf van Amsterdam een christelijke tramconducteur niet toestaat een christelijk kruisje zichtbaar te dragen op 8 en 9 december 2009 in de Telegraaf zijn verschenen. De Kamervragen hebben als kenmerk 2009Z24084 en zijn op 10 december 2009 ingezonden.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht dat de directie van de Haagse Hogeschool heeft besloten dit jaar geen kerstboom te plaatsen, omdat de boom te veel verbonden is met het christelijke kerstfeest?

Antwoord vraag 1

Ja, ik ben bekend met het artikel in de Telegraaf van 8 december 2009.

Vraag 2

Bent u bekend met het bericht dat het Gemeentelijk Vervoerbedrijf (GVB) van Amsterdam islamitisch vrouwelijk personeel wel toestaat om hoofddoeken te dragen en dit zelfs stimuleert door 'bedrijfshoofddoekjes' ter beschikking te stellen, maar tegelijkertijd een christelijke conducteur verbiedt een christelijk kruisje zichtbaar te dragen en hem voor dit feit tot tweemaal toe heeft geschorst?

Antwoord vraag 2

Ja, ik ben bekend met het artikel in de Telegraaf van 9 december 2009.

Vraag 3

Deelt u de mening dat dit de zoveelste voorbeelden zijn van de voortschrijdende islamisering van de Nederlandse samenleving? Zo ja, wat is hierover uw oordeel? Zo nee, waarom niet?

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie
Beleidsontwikkeling

Antwoord vraag 3

Nee, de berichtgeving in de Telegraaf over de Haagse Hogeschool is onjuist. De voorzitter van het College van Bestuur van de Haagse Hogeschool heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ervan verzekerd dat er geen relatie is tussen culturele identiteit en de plaatsing van deze specifieke kerstboom. Er stonden 82 kerstbomen in de Haagse Hogeschool. Verder is de Haagse Hogeschool zelf verantwoordelijk voor haar beleid ten aanzien van feestversieringen.

Datum
2 februari 2010

Kenmerk
DGW DI&I 2009066864

Ook in het voorbeeld van het GVB is naar mijn oordeel geen sprake van islamisering van de Nederlandse samenleving. Onder islamisering wordt verstaan dat de maatschappij volgens de islamitische principes is georganiseerd. Hiervan is in Nederland geen sprake. In ons land gelden de basiswaarden en grondprincipes van democratie en rechtsstatelijkheid. Alle religies, ook de islam, zijn in Nederland gelijk voor de wet.

Vraag 4

Deelt u de mening dat voor de zoveelste keer Nederlandse instanties capituleren voor de islam ten nadele van Nederlandse traditionele waarden, normen en symbolen? Zo ja, vindt u dit een wenselijke ontwikkeling? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 4

Nee, met betrekking tot de berichtgeving over de kerstbomen verwijs ik naar het antwoord op vraag 3.

Het GVB is bevoegd regels te stellen ten aanzien van zijn bedrijfskleding. In dit geval betreft het een algemeen voorschrift om kettingen onder de kleding te dragen dat andere vormen van geloofsuitingen – zoals een ring of een armbandje met een kruisje – niet in de weg staat. U kunt ervan op aan dat ik pal sta voor de kernwaarden en verworvenheden van onze democratische rechtsstaat, waaronder de gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst, geslacht en seksuele geaardheid.

Vraag 5

Deelt u de mening dat er in het geval van het GVB sprake is van schandelijke discriminatie van christenen t.o.v. islamieten? Zo ja, welke actie gaat u ondernemen richting het GVB om deze discriminatie recht te zetten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 5

Nee. De kledingvoorschriften van het GVB zijn algemeen en neutraal geformuleerd. Alle zichtbare kettingen zijn verboden. Daardoor maken zij geen direct onderscheid tussen uitingen van verschillende religies, zoals ook de kantonrechter uitsprak (zie hierna). De Algemene wet gelijke behandeling, een uitwerking van artikel 1 Grondwet, staat indirect onderscheid alleen toe als daar een objectieve rechtvaardiging voor is. Het is een werkgever toegestaan om neutrale eisen te stellen aan kleding, sieraden en andere uiterlijke kenmerken van werknemers, mits die functioneel zijn, bijvoorbeeld met het oog op de hygiëne, veiligheid of communicatie, en niet leiden tot discriminatie. De kantonrechter van de Rechtbank in Amsterdam heeft op 14 december 2009 in een kort geding voorlopig geoordeeld dat het GVB verbod om de ketting met kruis boven de kleding te dragen, geen direct of indirect onderscheid naar geloof oplevert en niet als schending van het verbod van discriminatie wegens godsdienst valt aan te merken.¹ De rechter acht dit kledingvoorschrift niet onredelijk met het oog op de vereiste veiligheidsmaatregelen en de wens van een uniforme en professionele uitstraling. Omdat het gaat om een algemeen verbod om kettingen over het uniform te dragen en medewerkers van het GVB op andere gepaste wijze uiting kunnen geven aan hun geloofsovertuiging, bijvoorbeeld door middel van een armband of ring met kruis, is er volgens de rechter geen sprake van discriminatie naar geloof. Dat het dragen van een hoofddoek wel is toegestaan levert volgens de rechter ook geen discriminatie op. Het veiligheidsaspect speelt geen rol bij de hoofddoek.

Vraag 6

Welke actie onderneemt u richting zowel de Haagse Hogeschool als het GVB om hen tot inkeer te doen komen en hen te laten inzien dat wij in Nederland wonen en niet in een islamitische heilstaat?

Antwoord vraag 6

Er worden geen acties ondernomen tegen de Haagse Hogeschool noch tegen het GVB. Voor meer uitleg verwijs ik naar antwoorden op vraag 3 en 4.

Vraag 7

Welke acties onderneemt u om in de toekomst dergelijke uitwassen van falend multicultureel denken bij overheidsinstanties of aan de overheid gelieerde instanties te voorkomen, zodat de Nederlandse bevolking gevrijwaard blijft van dit soort idioterieën?

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie
Beleidsontwikkeling

Datum
2 februari 2010

Kenmerk
DGW DI&I 2009066864

¹ Rechtbank Amsterdam 14 december 2009, KK 09-165 (LJN-nummer BK6378).

Antwoord vraag 7

De term falend multicultureel denken laat ik voor uw rekening. In het voorgaande heb ik u aangegeven dat in deze gevallen geen sprake is van een onjuist handelen van de genoemde actoren. Ik heb geen aanleiding om te veronderstellen dat dit in de toekomst wel het geval zal zijn.

Hoogachtend,
de minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

E.E. van der Laan

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie
Beleidsontwikkeling

Datum
2 februari 2010

Kenmerk
DGW DI&I 2009066864